

לעולם ר' יהודה. ואפי' לכתחילה מכשיר ומתני' רבי יוסי היא ואפי' דיעבד לא: והוא. דתורס לכתחילה ר' יהודה: והוא. דצרהמ"ז: דרביה. משמו של ר' אלעזר בן עזריה אמרה שרץ להשמיע והאי ליטנה משמע לכתחילה חזל דיעבד יאל: והשתא דאתית להבי. לאשמועינן הא פלוגתא דר' יהודה ור"מ: אפי' תימא ר' יהודה. דאמר בק"ש יאל דיעבד אין לכתחילה לא ומתני' נמי לכתחילה הוא דפסלה למרש ור' יהודה היא והך דזכרת המזון נמי ר' יהודה היא ודקשיא לך הא דיהודה צריה דר' שמעון בן פזי מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי ר"מ היא דמכשר לכתחילה: מן המתיר. ר' יהודה שקרית לפניו הוא המתיר את הקטן ואין לך להציא ראייה ממנו שהרי רצם חולקין עליו: מתני' ולא טובלין. משיגיע שציעי לזו ולטמא מת אין אומרים משחשיכה צניסות שציעי ראו לטבול אע"ג דלילה תחילת יום היא" הכא יום ציעין חזל משעבר היום מותר לטבול צלילה וצגמרא יליף לה לכולהו: וכן שומרת יום בנגד יום. צגמרא מפרש מאי שנא דנקט להא תו צנאפי נפשה הא תנא ליה אין טובלין: עד הנץ החמה. שינא מספק לילה: וכו' שיעשו בו. דמעלות השחר ימנא הוא חזל לפי שאין הכל צקיאין צו נריכין להמתין עד הנץ החמה: גמ' כי קתני. עד שמהא הנץ החמה: אדיום. אקרייה שניה וקאמר שיהא של יום ציום: ואיתקש טבילה. דכתיב צסיפיה ורחץ צמים וה"ה לזו וזנה: ה"ג פשיטא מאי שנא שומרת יום כנגד יום כו': שומרת יום בנגד יום. לאחר שכלו שצעה ימי נדה נכנסין י"א יום הקרויין ימי זנה שאם תראה צהן ג' ימים רלופין הרי היא זנה וטעונה ספירת שצעה וקרנן ואם תראה יום אחד שומרת יום למחרת" וטובלת ומקראי יליף לה צתורת כהנים" ומייתי לה צשמעתא צתרייתא דמסכת נדה: תיחוי. הך ראייה" של זנה כראיה ראשונה של זנ דאיתקש לצעל קרי דכתיב" זאת תורת הזנ ואשר תלא ממנו שכנת זרע חדא זינה כתיב הכא והיינו ראייה ראשונה ואשר תלא ממנו שכנת זרע היינו צעל קרי: משום דכתיב יהיה גרסינן. כל ימי זנ טומאתה" כמשכנ נדה יהיה לה והך קרא צראיית שומרת יום כנגד יום קאי מרצי כל ימי דרשינן לה צמסכת נדה (דף עג.)

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא מני טבלה משום דכתיב כל: (ב) תוס' ד"ה ולא טובלין וכו' הזנ והזנה וטמא מת טובלין כדכרך ציום הכפורים ר' יוסי אומר:

תורה אור השלם

א) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: (דברים ג')

ב) והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה ציום על לבבך: (דברים ג')

ג) והימים הנעשים בקבל דוד ודוד משפחה ומשפחה קרינה ומדינה ועיר ועיר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים ויזכרו לא יסוף קוצרעם: (אסתר ג')

ד) וביום השמיני ימול בשר ערלתו: (ויקרא יב')

ה) והנה הטהור על השמים השלישי וביום השביעי והטמא ביום השביעי ובקם בגדיו ורחץ במים וטהר בגדיו: (מכילתא)

ו) זאת תורת הזנ ואשר תצא ממנו שקבת זרע לממאה קה: (ויקרא טו')

ז) כל המשבב אשר תשבב עליו כל ימי זובה פמשבב נדתה יהיה לה וכל הפלי אשר תשבב עליו טמא יהיה פטמאת נדתה: (ויקרא טו')

חשק שלמה

על רבינו חננאל

(א) עי' נדה עב. וצמסנה טבלה ציום שלחתינו כו' ו"ע:

הקורא למפרע

פרק שני מגילה

ב.

ולא טובלין ולא מוזין אלא ביום. קשיא להתנן צמסכת פרה (פ"ג משנה י"א) אין טובלין האזנן צלילה ומוזין ציום חזל הוא עצמו טובל צלילה ומוזין עליו ציום והכא אמרינן לררין לטבול ציום ופר"ת דשתי טבילות הן אחת לפני ההזנה כדי לקבל ההזנה ואותה הויה צלילה דמתנן צמסכת יצמות" (דף מו:). ואחת לאחר ההזנה והיינו ההיא דכתיב צקרא וההיא הויה ציממא והכי נמי משמע פ"צ דכריתות (דף טו.) דליכא טבילה לפני ההזנה דקאמרינן מה צצותיכס לא נכנסו לצרית חלא צמילה וטבילה והרנאת דמים והרנאת דמים נפקא לן מויזרוק את הדס וטבילה נפקא לן משום דגמיירי דאין הזנה חלא טבילה לפנייה כדי לקבל ההזנה והזנה פרה צמקוס אותה הזנה עומדת ואם כן ררין טבילה לפנייה וגם ררין טבילה לאחריה דהא צספרי" קתני שאם הקדים טבילה להזנה לא עשה ולא כלום חלא שיש טבילה לאחר ההזנה דמשמע התם ואחת קודם ההזנה דמשמע צכריתות וצממה מקומות צמרתנו שמוכיר טבילה לפני ההזנה ומ"מ קשה הכא צחיה טבילה מיירי אי צטבילה דלפני ההזנה דמשמע לישנא דנקט טובלין צרישא חס כן הויה חפילו צלילה דכפרישית ואי מיירי צחיה שלחחר הזנה מאי ארייא משום דאיתקש להזנה תיפוק ליה משום דהויה לאחר ההזנה ואינה חלא ציום ולמעוטי לילה שלחחר ההזנה דהיינו ליל שמיני לא חליטריך דכיון דעבר שציעי פשיטא דמותר לטבול צכל עת שירצה וגם רש"י פירש כן דמשעבר היום מותר לטבול צלילה לכך נראה כפירוש ריב"א דהכא מיירי צטבילת חזנז ציממא דמתנן צמסכת [פרה טס] ולהכי נקט טובלין וחח"כ מוזין וה"נ משמע צירושלמי" דמייתי קרא דוטבל והוה"ל למדרשא דאיתקש טבילה להזנה והיינו טבילת חזנז" ומיהו קשה לר"י דהא אמר צשליה מסכת יומא (דף פב.) הזנ והזנה וטמא מת (צ) טבילתו ציום ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה לא יטבול פירוש אחר שהתפלל תפלת המנחה דתפילת נעילה יכול הוא לחומר צלילה ופשיטא דהיינו ציום שלחחר ההזנה דאי לפני ההזנה היאך מותר לטבול ציום הכפורים אי משום דטבילה צמנה מנה" מכל מקום ההזנה הויה שצות כדאמר פרק חלו דצרים לעשות ואם תפרש שהזנ מתחמול המנחה הלכך צלילה מיהת חטבול דעצדה קנת שימור: ועכשיו הוא טובל צשמיני אין זו טבילה צמנה ולא דחיא יום קמ"ל הכפורים ונ"ל שקיבל ההזנה מקטן או צצוגג או שעבר והזה: דריש הא קרא לומר חפילו צשצת והקשה ה"ר אפרים כיון דמילה אינה צלילה חס כן הויה מנזות עשה שהזמן גרמא וי"ל דהכא מייתי דרשה הפשוטה יותר כראיית נגעים" דקדושין (דף קט. טס) קרא דאותו" לומר דאשה אינה חייבת למול תיפוק ליה דמנזות עשה שהזמן גרמא היא וי"ל דאי לאו אותו הוה חמינא דהאי דנשים פטורות ממנזות עשה שהזמן גרמא היינו היכא דליכא כרת דומיא דמנה ושמחה והקלה"ל דלית צהו כרת ומנייהו ממעטינן נשים חזל מילה שיש צה כרת ונכרתו עליה שלש עשרה צריתות" הוה חמינא דמחייב צהו נשים למול את צנייהו קמ"ל אותו דלא אי נמי למילה חלא צמנה וכמאן דאמר" דנוהגין" צין ציום צין צלילה":

לעולם ר' יהודה ואפי' לכתחילה

הא דידיה הא דרביה דתניא ר' יהודה אומר משום ר"א בן עזריה הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו שנאמר" שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפך ר"מ אומר" אשר אנכי מצוך היום על לבבך אחר כוונת הלב הן הן הדברים השתא דאתית להכי אפילו תימא רבי יהודה כרביה סבירא ליה והא דתני יהודה בריה דר' שמעון בן פזי ר"מ היא: ר' יהודה מכשיר בקטן: (דתניא" א"ר יהודה קטן הייתי וקריתיה למעלה מרבי" טרפון וזקנים בלוד אמרו לו" אין מביאין ראייה מן הקטן תניא אמר רבי" קטן הייתי וקריתיה למעלה מרבי יהודה אמרו לו אין מביאין ראייה מן הקטן חדא ועוד קאמרו ליה חדא דקטן היית ועוד אפילו גדול היית אין מביאין ראייה מן המתיר: מתני' א"אן קורין את המגילה" ולא מלין" ולא טובלין" ולא מוזין" וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנץ החמה" וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר: גמ' מנלן דאמר קרא" והימים האלה נזכרים ונעשים ביום אין בלילה לא לימא תיהוי תיובתא דר' יהושע בן לוי" דאמר ריב"ל חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום כי קתני אדיום: ולא מלין וכו': דכתיב" וביום השמיני ימול: ולא טובלין ולא מוזין וכו'": דכתיב" והוה הטהור על הטמא [וגו']" ביום השביעי ואיתקש טבילה להזנה: וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנץ החמה וכו'": פשיטא מ"ש שומרת יום כנגד יום מכל חייבי טבילות איצטריך סלקא דעתך אמינא תיהוי כראיה ראשונה של זנ וראיה ראשונה של זנ איתקש לבעל קרי דכתיב" זאת תורת הזנ ואשר תצא ממנו שכבת זרע מה בעל קרי טובל ביום האי נמי ליטבול ביומיה והא ביממא לא מצי טבלה (ב) דכתיב" כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה בליליא מיהת ליעביד מקצת שימור ותיטבול קמ"ל כיון דבעיא ספירה ספירה

עין משפט גר מצוה
ל"א א טו"טע א"מ סימן
מרפו סעיף א:
ל"ב ב מ"י פ"א מהלכות
מילה הלכה ט סמג
עשין פה טו"טע י"ד סי'
רסב סעיף א:
ל"ג ג מ"י פ"א מהלכות
מקואות הלכה ו סמג
עשין רמח:
ל"ד ד מ"י פ"א מהל'
פרה אדומה הלכה א
סמג עשין רלג:
ל"ה ה מ"י פ"ו מהלכות
אסורי ביאה הלכה ט
סמג לאוין קי"א ועשין רמג
טור י"ד סימן קפג:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואלא טובלין וכו' וגם צרי' טבילה דאחריה. עי' מגילה דף כג ע"א מוס' ד"ה עשאוהו: בא"ד דאי צפני ההזנה היאך מותר צמבור ביוה"כ. עי' שנת דף קי"א ע"א מוס' ד"ה לא ס"ד:

הגהות וצינונים

א) בכת"י נוסף ומתני' ר' יוסי. ועיין רש"י ומהרש"א: צ"ל [צ"ל תניא] (גליון). וכן בכת"י: ג] בתוספתא איתא וקריתיה צפני רבי טרפון. וכן בסמוך וקריתיה צפני רבי יהודה: ז] "וכו" מותר וליאת בכת"י (דק"ס): ה] בכת"י על הטמא ביום השלישי וביום השביעי (ונשמט דפרוס בשגה, דק"ס): ו] לכאן שיך הדבור שלהלן בגמ' "שומרת יום" (וכ"ה ברש"י שבר"ה): ז] בכת"י יום המחרת מקצתו וטובלת: ח] בכת"י נוסף ראשונה: ט] צ"ל כל ימי זובה כמשכב וכו' (רש"י): י] צ"ל כ"י לקבל ההזנה כדאמרינן במסכת יבמות ואותה הויה בלילה ואחת לאחר וכו' (רש"י, ועי' פנ"י): כ] יש להוסיף בעל קרי טובל והולך כל היום כולו ע"ש, ביומא ובשבת קכ"א ע"א, הגר"ש מדעסריא): ל] עי' סוגיא דקדושין לר"ה, דבהנך ג' מצות נשים חייבות אלא ההו ג' כתובים הבאים כאחד: מ] צ"ל דנוהגת (באה"מ):

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

רבינו חננאל

תניא א"ר קטן הייתי וקראתיה למעלה מרבי יהודה כו' אמרו חדא דקטן היית ואין עדות מקטן. ועוד ר' יהודה שקראת למעלה ממנו ואין מביאין ראייה מן המתיר. וק"ל כלישנא בתרא דרב יוסף דאמר [בבריכות טו'] מחלוקת בק"ש אבל בשאר מצות דברי הכל יצא. ואמר רב חסדא א"ר שילא הלכתא כו' יהודה ועוד אמר הלכתא כו' יהודה שאמר משום ר' אליעזר בן עזריה הלכך לכתחילה לא מוקמינן חרש מדבר ואינו שומע למפרע על שמע ולכרך ברכת המזון ואי עבר שפיר דמי: ירושלמי ר' יוסי אומר כתיב והאזנת למצותיו השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפך בר קפרא אמר צריך לקרותה בפני הנשים והקטנים שאף הם היו בספק נפשות. אין קורין את המגילה אלא ביום שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים וגו' ביום ולא בלילה והני מילי בקריאה של יום כדקתני ולשנותה ביום. ולא מוהלין דכתיב וביום השמיני ימול. ולא טובלין ולא מוזין דכתיב והוה הטהור על הטמא ביום השלישי ואתקש טבילה להזנה שנאמר והוה ורחץ אלו כולן. וכן שומרת יום כנגד יום כגון שראתה ב"א יום שבין נדה לנדה שהן ימי זיבה [יום א'] הדין לישב שלא תגע בדבר ולא תטהר למחר יום ב' ואם לא ראתה בו דם טובלת ביום ג' (ב) לראייתה משתנץ החמה וטהורה אבל קודם שתנץ החמה לא: ירושלמי כל חייבי טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה נדה שעבר זמנה פירוש אחר ז' ימים לנדה דאורייתא או אחרי ז' נקיים (וספק זובה) [לזובה] טובלת בין ביום בין בלילה. דרש ר' חייא בר בא לצדיא נדה שעבר זמנה טובלת אפילו ביום תמן אמרו אפילו עובר זמנה לא מפני חמותה ומפני כלתה אשה בית רבותינו ראוה טובלת כדרכה ביום ואמרו עוברת זמן יתה. נדה

ספירה

ואינו שומע למפרע על שמע ולכרך ברכת המזון ואי עבר שפיר דמי: ירושלמי ר' יוסי אומר כתיב והאזנת למצותיו השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפך בר קפרא אמר צריך לקרותה בפני הנשים והקטנים שאף הם היו בספק נפשות. אין קורין את המגילה אלא ביום שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים וגו' ביום ולא בלילה והני מילי בקריאה של יום כדקתני ולשנותה ביום. ולא מוהלין דכתיב וביום השמיני ימול. ולא טובלין ולא מוזין דכתיב והוה הטהור על הטמא ביום השלישי ואתקש טבילה להזנה שנאמר והוה ורחץ אלו כולן. וכן שומרת יום כנגד יום כגון שראתה ב"א יום שבין נדה לנדה שהן ימי זיבה [יום א'] הדין לישב שלא תגע בדבר ולא תטהר למחר יום ב' ואם לא ראתה בו דם טובלת ביום ג' (ב) לראייתה משתנץ החמה וטהורה אבל קודם שתנץ החמה לא: ירושלמי כל חייבי טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה נדה שעבר זמנה פירוש אחר ז' ימים לנדה דאורייתא או אחרי ז' נקיים (וספק זובה) [לזובה] טובלת בין ביום בין בלילה. דרש ר' חייא בר בא לצדיא נדה שעבר זמנה טובלת אפילו ביום תמן אמרו אפילו עובר זמנה לא מפני חמותה ומפני כלתה אשה בית רבותינו ראוה טובלת כדרכה ביום ואמרו עוברת זמן יתה. נדה

